

Tjänstemannaskydd-
endast för män?
Nationell trygghetskonferens i Luleå
den 25-26 oktober 2011

Maria Steinberg, Jur.dr.
universitetslektor i arbetsmiljörätt
vid Örebro universitet

Jur. dr Maria Steinberg 1

**Är vissa offentligt anställda mer värda
än andra?**

Fråga: Skyddar lagen t.ex poliser bättre än
undersköterskor?

Svar: Både och.....

- Arbetsmiljölagen,
- AFS 1993:Våld och hot i arbetsmiljön och
- Arbetsmiljöverket

borde ge samma skydd.

Jur. dr Maria Steinberg 2

**Vilka drabbas av våld och hot i
arbetet?**

- Hälso-sjukvårdspersonal
- Äldre-och handikappsomsorg
- Polis, bevakning, rättsväsendet
- Omsorg för psyk. utvecklingsstörda,
- Socialtjänst, grundskola, handel,
- Post, bank, landstransporter
- Kvinnor anmälde dubbelt så ofta som män
(AV 2003)

Jur. dr Maria Steinberg 3

Vilka har ett extra skydd ?

- De som omfattas av
  - Brottsbalken, 17 kap. 1 §: Våld mot tjänsteman

  - De skyddas då de utövar
- Myndighetsutövning.**
- Sådan skall ha stöd i lag eller författning

Jur. dr Maria Steinberg

4

Vilka är dessa?

Dessa kan vara: Domare, åklagare, polis, kronofogde, kustbevakningen, tulltjänstemän, skatteverket.

Källa (BRÅ 2005:18 undersökte otillåten påverkan riktad mot myndighetspersoner).

Jur. dr Maria Steinberg

5

Det kan också vara enligt hovrätterna (1970-1986)

- Ambulansförare, biljettkontrollanter, busschaufför, delgivningsman, försäkringskassetjänsteman, invandrassistent, jaktbevakare, läkare, ordförande i en nykterhetsnämnd, ordningsvakt, passkontrollant, präst, rektor,

Jur. dr Maria Steinberg

6

Sjuksköterska, skyddskonsulent, skötare, socialarbetare, spårvägstjänsteman, spärrvakt, stämningsman

Taxeringsintendent, Tillsynsman på kriminalvårdsanstalt, häkte, allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, och slutna avdelning på yrkesskola, trafikövervakare, tågmästare, vaktmästare i stadshus, hemvårdsassistent vid socialförvaltning, socialnämndsledamot, tågvakt, lokförare och väktare.

- Källa: Gösta Westerlund: Våld mot tjänsteman 1990.

Jur. dr Maria Steinberg

7

Brottsbalken ger inte samma skydd

Lagstiftarna ser allvarigare på om de uppräknade personerna i sin **myndighetsutövning** blir slagna än om en undersköterska blir slagen i sitt omsorgsarbete.

Varför är det så?

Den som fattar **myndighetsbeslut** betraktas som försvarare av vårt demokratiska samhälle, därför har de ett extra skydd.

Jur. dr Maria Steinberg

8

Skyddet finns i 17:1 Brottsbalken

Våld eller hot mot tjänsteman (BrB 17:1)

- Den som med våld eller hot om våld förgriper sig å någon i hans myndighetsutövning eller för att tvinga honom till eller hindra honom från åtgärd däri eller hämnas för sådan åtgärd, döms för våld eller hot mot tjänsteman till fängelse i högst fyra år eller om brottet är ringa till böter eller fängelse i högst 6 månader.

Jur. dr Maria Steinberg

9

**Borde ha högre straffvärde,
men är det så?**

**Två forskare: Knutsson (1978),
Grönvall (1980) anser att det kanske
inte har varit så stor skillnad mellan
påföljder vad gäller våld mot
tjänsteman och misshandel, ca 1
mån fängelse.**

Jur. dr Maria Steinberg

10

Slutsatser

**Skyddet mot tjänsteman omfattar
fler manliga sektorer än kvinnliga.
Rättspraxis från 1980 visar ingen
större skillnad avseende påföljder i
förhållande till misshandel.
Ur ett jämställdhetsperspektiv borde
kvinnliga sektorer få ett förstärkt
samhällsskydd.**

Jur. dr Maria Steinberg

11
